

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויחידות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פרשת תזריע מצרע

א' אייר תשפ"ו

ב' ראש חודש אייר

הפטרה: השמים כסאי

אין אומרים צדקתך

אבות פרק ב' | ט"ז לעומר

יום שלישי יום הויכרון | יום רביעי יום העצמאות

יציאת שבת ר"ת: 20:31

גיליון 957

יציאת השבת:

19:51

ירושלים: 19:48

כניסת השבת:

18:41

ירושלים: 18:34

תזריע - זמן הגאולה

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

פרשת תזריע פותחת בהולדה ובצמיחה. בזוהר הקדוש מובא הקושי של כנסת ישראל ושל השכינה במקום הגלות. עם ישראל גלה לאחר חורבן בית המקדש מארץ ישראל ועמו השכינה. 'עמו אנוכי בצרה', 'ובכל צרתם לו צר', מכאן שכל מקום שגלו ישראל שכינה עמם. ואולם, לפי זוהר, צמיחה אינה יכולה לבוא במקום הגלות, רק בארץ ישראל!

והנה זכינו לשוב לארצנו ולהתיישב על אדמתנו. תפילת כל הדורות באלפיים שנות גלותנו נענתה. 'וקבץ נפוצותנו מארבע קצוות הארץ, והביאנו לציון עירך ברינה'. כל חזון הנביאים מתקיים לנגד עיננו. פעמים שאנו מסתכלים על המציאות וזוכים לראות את יד ה' הפועלת בעולם. אם אנו לא מעריכים די הצורך את המתנה של ארץ ישראל, הרי שבאים אויבנו ומנסים לפגוע בנו ולקחת את ארצנו, כאילו לומר: איך אינכם מעריכים את המתנה שקיבלתם? אתם רוצים שניקח אותה מכם? בזמן שבו אויבנו, מנסים לפגוע בנו מקרוב ומרחוק, קראנו בהפטרה את דברי דוד האומר (שמואל ב, כב): "אֵלֹהִי צוּרֵי אֲחֶסֶה בּוֹ... מִחֶמֶס תִּשְׁעֵנִי: כִּי אֶפְגֵּי מִשִּׁבְרֵי מוֹת... עָלַה עֲשֵׂן בְּאֶפֶס וְאֶשׁ מִפִּי תֹאכַל גְּחָלִים בָּעֵרָו מִמֶּנּוּ... וַיִּשְׁלַח הָאֵלִים וַיִּפְצֹצוּ בָרֶק וַיִּהָם... אֲרֻדָּה אִיבִי וְאֲשִׁמִּידם וְלֹא אָשׁוּב עַד כְּלוֹתָם". עלינו להודות לבורא על כל הטוב אשר גמלנו ונתן לנו חייל להילחם בכל אויבנו הקמים עלינו, להשמיד את כל מנהיגיהם ולפגוע בהם שוק על ירך, ולהתפלל שיתקיימו בנו דברי דוד המלך בסיום תפילתו, הנזכרים גם בברכת המזון: "מגדול ישועות מלפניך ועשה חסד למשיחך לדוד ולזרעו עד עולם", בגאולה השלימה בקרוב, אמן.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לגזקקים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

אבות החסידות

רבי יוסי אומר, יהי ממוזן חברך חביב עליך כשילך. והתקן עצמך ללמוד תורה, שאינה ירשה לך. וכל מעשיך יהיו לשם שמים:

אבות ב, יב

רבי יוסי אומר: יהי ממוזן חברך חביב עליך כשילך - רבן יוחנן בן זכאי שיבא את רבי יוסי תלמידו שהיה 'חסיד' שבדור, כלומר, מתנהג לפניו משורת הדין. רבי יוסי קבע כי הדרך הטובה שידבק בה האדם וממנה יגיע לשאר מידות טובות היא שכן טוב. לפי פירושו, להיות שכן טוב לשכניו. אחת מן הסיבות המרכזיות לסכסוכים בין שכנים היא עניינים שבממוזן. ולפיכך אמרו בתלמוד (בבא קמא ל, א): כי הרוצה להיות חסיד יקיים מילי דנויקין, דהיינו שירחק עצמו מהזיק ממוזן חברו.

וכך אמרו (שם): "חסידים הראשונים היו מצניעים קוצותיהם וזכויותיהם בתוך שדותיהן ומעמיקים להן ג' טפחים, כדי שלא יעב המחרשה. רב ששת שדי להו בנורא (רב ששת היה שורפס). רבא שדי להו בדגלת (רבא היה זורקם בנהר דגלת כדי שלא להזיק את הבריות)". ולהלן (אבות פ"ה מ"י) אומרת המשנה כי ישנם ארבע מדות בהתנהגות האדם כלפי חברו וציינו שם כי האומר: שלי שלך ושלך שלך - חסיד, וזה יתכן רק כאשר ממוזן חברך חביב עליך כשילך. ופירשו באבות דרבי נתן (י, א): "כיצד? מלמד כשם שאדם רואה את ממוזו כך יהא רואה את ממוזן חברו וכשם שאדם רוצה שלא יצא שם רע על ממוזו כך יהיה רוצה שלא יצא שם רע על ממוזן חברו".

והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך - הכשר את עצמך כדי שתוכל לזכות בקנייני התורה על-ידי תיקון מידותיך ועמלך בלימוד התורה. ואף אם סבך היה חכם בתורה וגם אבך, אל תאמר איני צריך לחזור אחריה, שהתורה חוזרת על אכסניה שלה, אלא חזר אחריה ועמול בה, שאין התורה עוברת בירושה מאב לבן. ואולם, נראה כאילו מאמרו של רבי יוסי עומד בסתירה לנאמר במקרא ובתלמוד. במקרא (דברים לג, ד): "תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב". א"כ התורה היא ירושה לנו? ואולם ניתן לפרש, כי התורה ירושה לכלל ישראל, אך כל יחיד צריך להתאמץ להשיגה, אף כי מובטח שתמיד ימצאו יחידים שירשו אותה ויעסקו בה. ואף סתירה גדולה יותר נמצאת בין דברי רבי יוסי לבין הנאמר בתלמוד (בבא מציעא פה, א): "כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם, שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם, שנאמר: 'ואני בריתי'... לא ימוש מפך ומפי זרע וזרעך אמר ה', מעתה ועד עולם'... מכאן ואילך תורה מחזרת על אכסניא שלה".

וכל מעשיך יהיו לשם שמים - בכל מעשה שתעשה ואפילו בצרכי הגשמיים, תהא כוונתך לשם שמים, וכך אמרו בתלמוד (ברכות סג, א): "איזוהי פרשה קטנה, שכל גופי תורה תלוים בה? 'בכל דרכך דעהו והוא יישר אורחותיך'".

מהו הקו המאחד בין שלושת מאמריו של רבי יוסי? נראה כאילו היו אלו שלושה מאמרים נפרדים ואולם לכשנעיין נמצא כי שלושתם קשורים במידתו של רבי יוסי - חסיד. שלושת מאמריו מקבילים לנאמר בתלמוד (בבא קמא ל, א) "הרוצה להיות חסיד: יקיים מילי דנויקין, רבא אמר מילי דאבות ויש אומרים מילי דברכות".

מילי דנויקין - יהי ממוזן חברך חביב עליך כשילך, הזהירות בממוזן חברו ובהזקו.

מילי דאבות - והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך, לימוד התורה ומסירתה לדורות הבאים, משה קיבל תורה מסיני ומסרה...

מילי דברכות - וכל מעשיך יהיו לשם שמים, על ידי אמירת הברכה קודם האכילה ולאחריה נמצאת מקדש גם את האכילה החומרית וגם בברכות השבח וההודאה לרבונו של עולם. כל הזהיר בשלושת הדברים הללו שכלליהם קצרים אך פרטיהם רבים ודאי שחסיד יאמר לו. אכן, אמרו חכמנו (פסחים ט, טו): "משמת רבי יוסי פסקו חסידים".

"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"

הקשר בין יציאת מצרים לגאולה האחרונה מופיע בדברי הנביא מיכה (ו, טו): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". ומכאן למדו במדרש (תנחומא, תולדות יז) את הדמיון בין שתי הגאולות: "כך אני עתיד לגאול אתכם לעתיד לבוא משעבוד אדום ולעשות לכם נפלאות, שנאמר: 'כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות'".

מדבריו של הנביא אנו לומדים כי גאולת מצרים לא היתה אירוע חד פעמי אלא גם לגאולת ישראל העתידה וממנה ניתן לקבל תשובות לשאלות ולמבוכות העשויות לצוץ בתהליכי הגאולה העתידית.

מקור נוסף לקשר בין גאולת מצרים (פסח) לגאולה העתידה מוצאים אנו בדברי ה"שפת אמת" (להנחה שנת תרמ"א) שהסביר שיש חגים המפורשים בתורה שבכתב, וכנגדם יש חגים מתורה שבע"פ שהם מקבלים את אורם מהמקביל להם בתורה שבכתב, כדמיון אור הלבנה הבא מאור החמה. כך היום טוב (של התורה) משאיר רושם בכנסת ישראל, ובכוח זה הוציאה כנסת ישראל כנגדם רגלים אחרים, כך שהנחה הוא הארה מרחק הסוכות, ופורים מרחק השבועות, רק לחג הפסח אין עדיין מקבילה, אבל אנו מקווים להיותם בעתיד ככתוב: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

דברים אלו כתב ה"שפת אמת" לפני למעלה ממאה עשרים שנה. והנה בימינו ניתוסף יום העצמאות ליום שמחה על גאולתנו ופדות נפשנו שהרבנות הראשית קבעה אותו ליום הודאה ושמחה, ונתקיימה כאן נבואתו של ה"שפת אמת".

הקבלה נוספת של יום העצמאות לחג הפסח אפשר להביא מדברי הטור (אורח חיים סימן תכד) שכתב: "סימן לקביעות המועדים א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ. פירוש:

א"ת - יום א' של פסח יהיה לעולם היום בו חל תשעה באב וסימן: על מצות ומרורים יאכלוהו.

ב"ש - ביום ב' של פסח חל שבועות.

ג"ר - ביום ג' של פסח חל ראש השנה.

ד"ק - ביום ד' של פסח חל קריאת התורה בשמחת תורה.

ה"ץ - ביום ה' של פסח חל צום כפור.

ו"פ - ביום ו' של פסח חל פורים שעבר.

אבל בפסח יש שבעה ימים ואין סימן ליום השביעי של פסח. ובימינו נמצאה גם לכך תשובה:

לפי א"ת ב"ש, המקבילה של אות ז' הוא ע' - ז"ע.

ז"ע ואכן ביום שביעי - ז' של פסח יחול לעולם יום העצמאות. (אלא אם כן מקדימים את יום העצמאות

כדי למנוע חילול שבת). וכך נסגר המעגל של שבעת ימי הפסח, ועוד קשר בין פסח לגאולתנו.

עצמות - עצמאות: בין עצמות לעצמאות יש אות א' בלבד. לומר לנו, כי בטרם קום המדינה, בעת השואה האיומה שפקדה את עמנו, היינו כעצמות היבשות, וכחזון יחזקאל הנביא, אך בזכות האמונה בא-ל ובארץ ישראל - זכינו לעצמאות. (הרבי מהוסיאטין).

"מדלג על ההרים" - אמר הקב"ה: אם אני מסתכל במעשיהם של ישראל אינם נגאלים לעולם,

אלא למי אני מסתכל? לאבותיהם הקדושים, בזכות אבותיהם אני גואלם". (שמו"ר טו, ד).

הלכות ספירת העומר

א. ספירת העומר: כתוב בתורה "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה, שבע שבתות תמימות תהיינה" (ויקרא כג, טו). וקבלו רבותינו ז"ל שהשבת האמורה כאן היא יום טוב שגם הוא נקרא בתורה "שבת", והוא יום טוב הראשון של פסח, לכן במוצאי יום טוב ראשון של פסח, התחלנו לספור ספירת העומר, ונמשיך עד התקדש חג השבועות הבא עלינו לטובה.

לדעת הרמב"ם (פ"ח מהלכות תמידין ומוספין הכ"ב) ספירת העומר בזמן הזה היא מדאורייתא, למרות שאין לנו קצירת העומר ואין לנו בית המקדש. אבל לדעת רוב הפוסקים ספירת העומר בזמן הזה היא מדרבנן.

ב. 'לשם יחוד' קודם הספירה: כיון שהספירה מדרבנן, יש שנמנעים מלומר בנוסח 'לשם יחוד' "הריני בא לקיים מצות עשה של ספירת העומר", שהרי לדעת רוב הפוסקים בזמן הזה אין מצווה זו מצות עשה, אלא אומרים "לקיים מצות ספירת העומר". ומיהו, אפשר לומר "לקיים מצות עשה של ספירת העומר", והכוונה למצוות 'לא תסור' שנצטוונו לשמוע לדברי חכמים.

ג. יש שמוחמרים על עצמם וטובלים בכל יום אחר הצהרים לפני ספירת העומר, כדי שיוכלו לספור עם הכוונות, בקדושה וטהרה.

ד. לכתחילה קודם שיברך, צריך שידע על מה הוא מברך, דהיינו, שידע כמה ימים הוא בספירה. ובדיעבד אם לא ידע ופתח וברך על דעת שיספור כמו שישמע מחבירו – יצא.

ה. המצווה היא לספור תיכף בתחילת הלילה אחר צאת הכוכבים, ולכן יברך אדם מיד כשיזכור ולא ידחה את הספירה. ובדיעבד יכול לספור עם ברכה כל הלילה עד עלות השחר.

ו. מצווה על כל אחד ואחד לספור לעצמו כמו שכתוב בתורה "וספרתם לכם". אמנם אם כיוון בדיעבד לצאת בברכה ובספירה של מיישהו אחר, והמברך כיוון להוציאו – יצא ידי חובה.

ז. מי ששכח כל הלילה ולא ספר, יספור במשך היום לפני השקיעה בלי ברכה, (אפילו אם התפלל כבר ערבית) ובלילות שאחר כך יספור בברכה. ואם שכח גם כל היום, יספור אחר כך בכל הלילות בלא ברכה (שו"ע תפ"ט ס"ז, ה). והמנהג לומר את ימי הספירה מיד לאחר תפילת שחרית.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לחפצות: ציפורה ויהושע לוי. שרה בת שמחה. עוז בן עישה. תקוה בת עזיהו. אלנה בת ג'אן. אסתר בת זרבה. מול בת עננה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. עדן בת רחל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בר בן מיכל. דוד ביטון הי"ו.
לעילוי נשמת: הגר"מ אליהו. רבי מסעוד מלול. רבי יעקב זמיר שושן. יצחק דרעי. נקסם דרעי. מירי חזום. ישראל אברהם נתן. אהרן מעלים. חוד גרוספת. מירי פלק. מרדכי בן חנו. אסתר ועמר חזום. עמוס דגרי. אסתר בת חורא. אליהו בת פחיה. אריה בן שמעון. ציטת בת חוד. יצחק ולאראסטרנו. עיזה עמוס. חנה רחל לוי. בנימין זיודה. מירי שמעון. אסתר אלקוב. אברהם בן שגאי אלעזר. לאור חרמים. דבורה ואלן מעלים. מיטל ועקמן. אתי ופני. אלה שחר. יצחק בן פנחס. יצחק ושמואל אלון ז"ל. אורי יצחק אלון הי"ד. סרן אורי יעקב שושן הי"ד.
לע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדר, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד. אברהם ולאה ציטרון ז"ל.

להחזרת נעדר צה"ל ושבייו ובהם: גיא חבר, יהודה כץ, רון ארד הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483